

Maidon- ja naudanlihantuotannon vahvuudet ja tulevaisuudennäkymät

Jyrki Niemi, tutkimusprofessori, Luke

Maitoalan huippuseminaarissa Seinäjoella 31.10.2023

Esityksen sisältö

Nautakarjatalouden nykytilanne

- kulutuksen ja tuotannon kehitys
- tilojen kannattavuuskehitys

Maidon- ja naudanlihantuotannon tulevaisuuden näkymät

- markkinoiden ja hintojen kehitys
- politiikkaohjauksen kehitys

Alan kilpailukyky

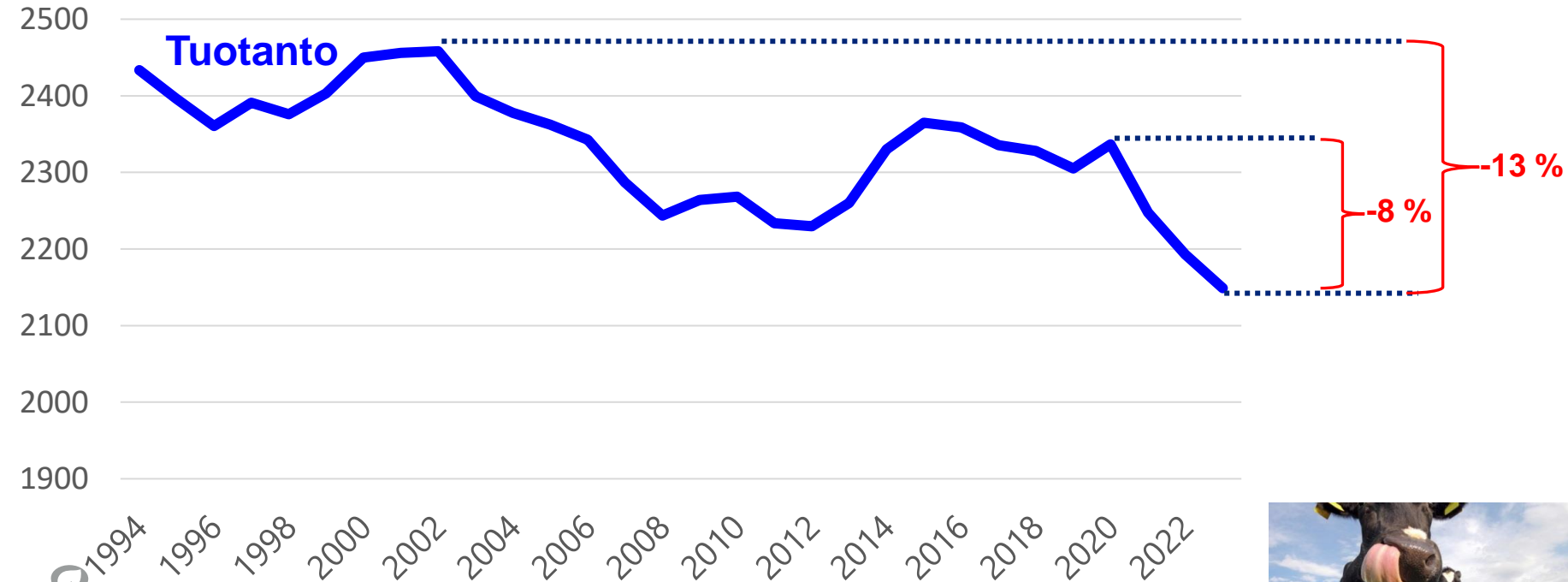
- vahvuudet ja heikkoudet
- mahdollisuudet ja uhat

Maitoa tuotetaan tänä vuonna noin 2 150 milj. litraa, mikä on 8 % vähemmän kuin vuonna 2020

Milj. litraa

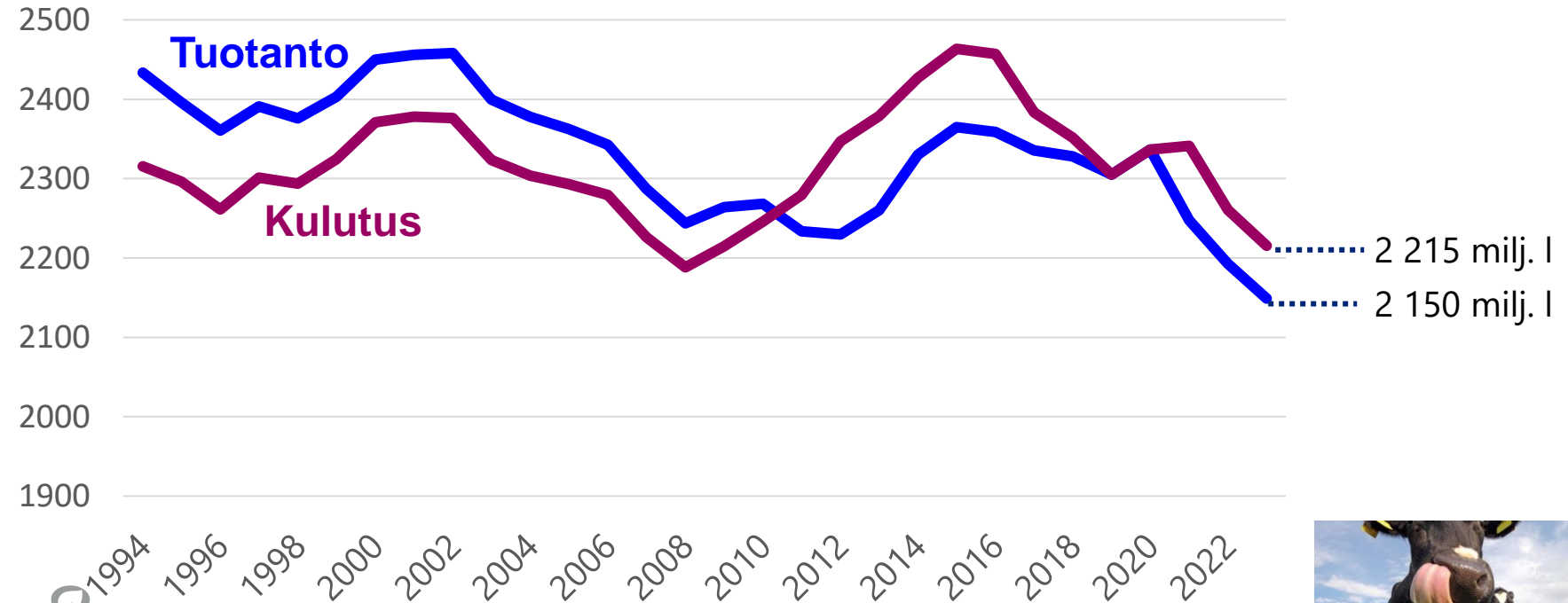
Maidontuotannon pitkän aikavälin kehitys 1994-2023e

Maitoa tuotetaan tänä vuonna noin 2 150 milj. litraa, mikä on 8 % vähemmän kuin vuonna 2020

Milj. litraa

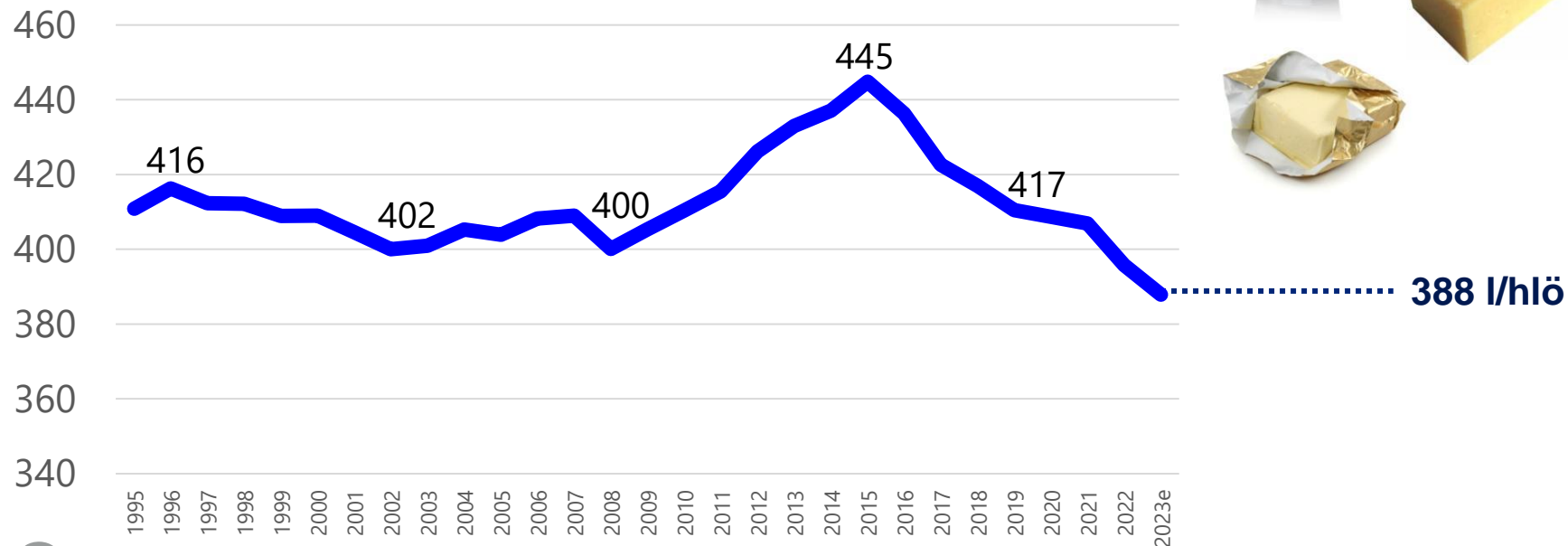
Maidontuotannon pitkän aikavälin kehitys 1994-2023e

Maitotuotteiden kulutus henkeä kohden on Suomessa edelleen korkealla tasolla, mutta hieman laskenut

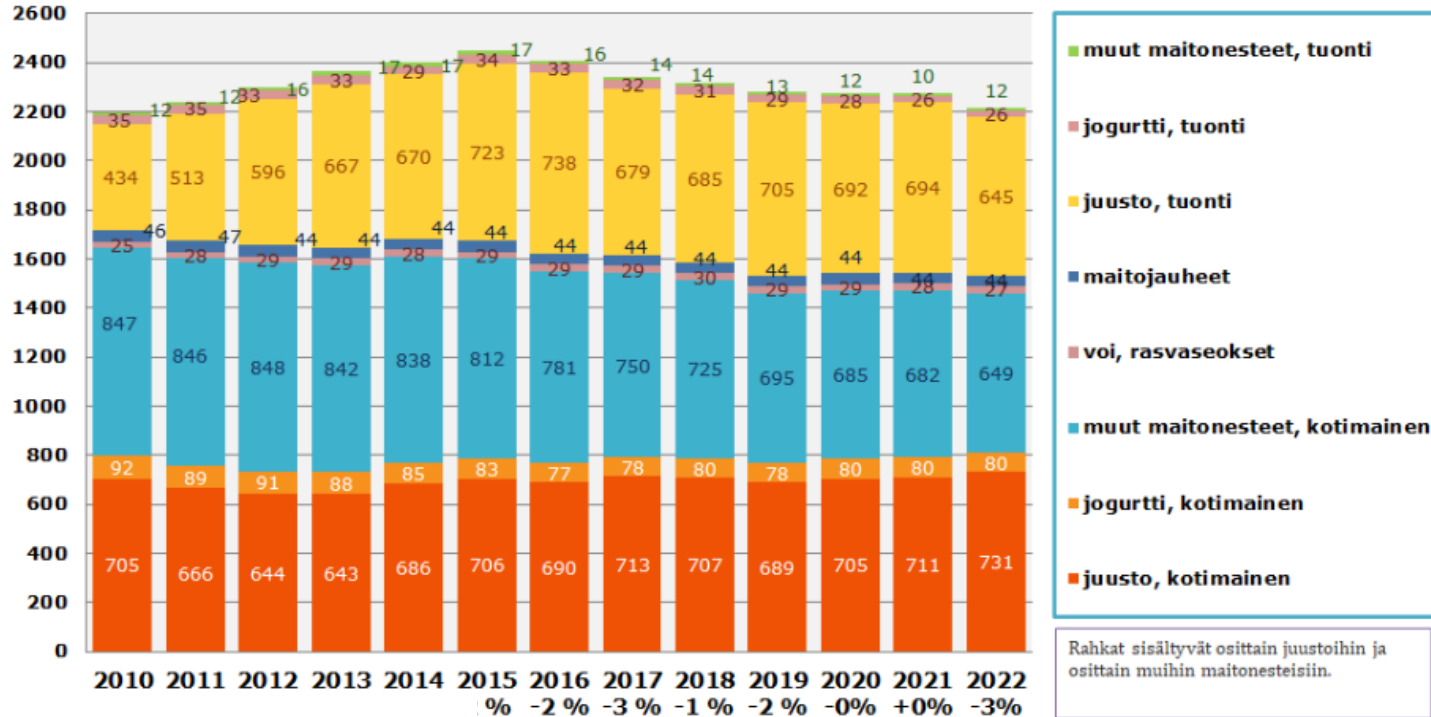
Maitotuotteiden kulutus henkeä kohden maitolitroiksi muunnettuna

litraa/hlö

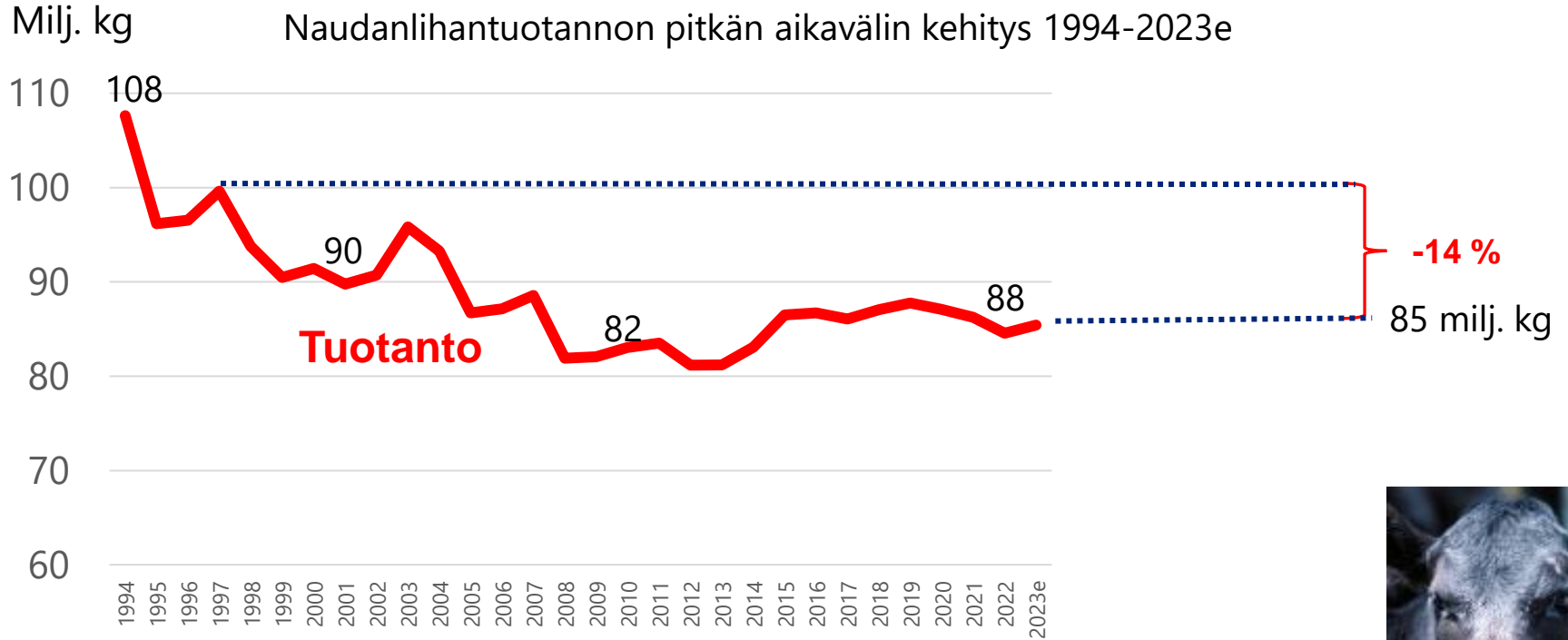

Maitotuotteita syödään enemmän kuin juodaan

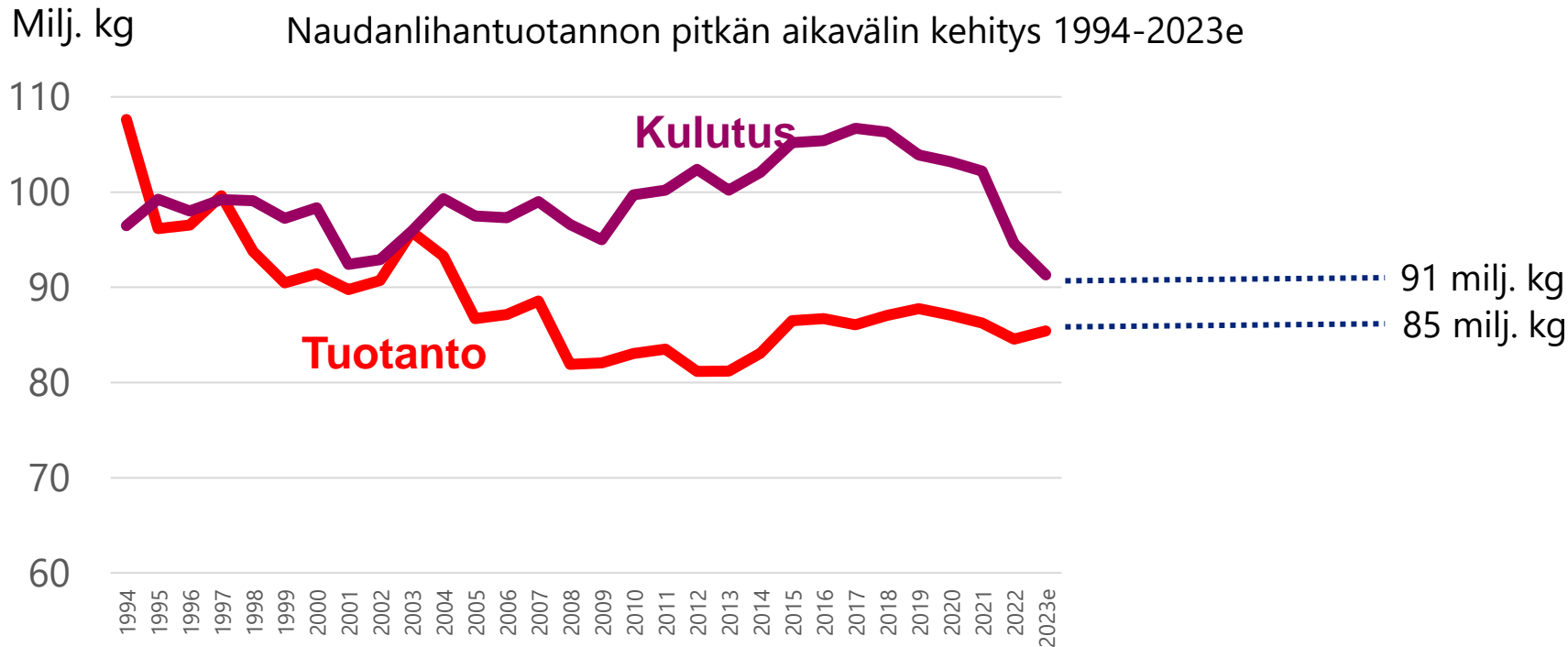
Maitotuotteiden kulutus, milj. kg nesteinä

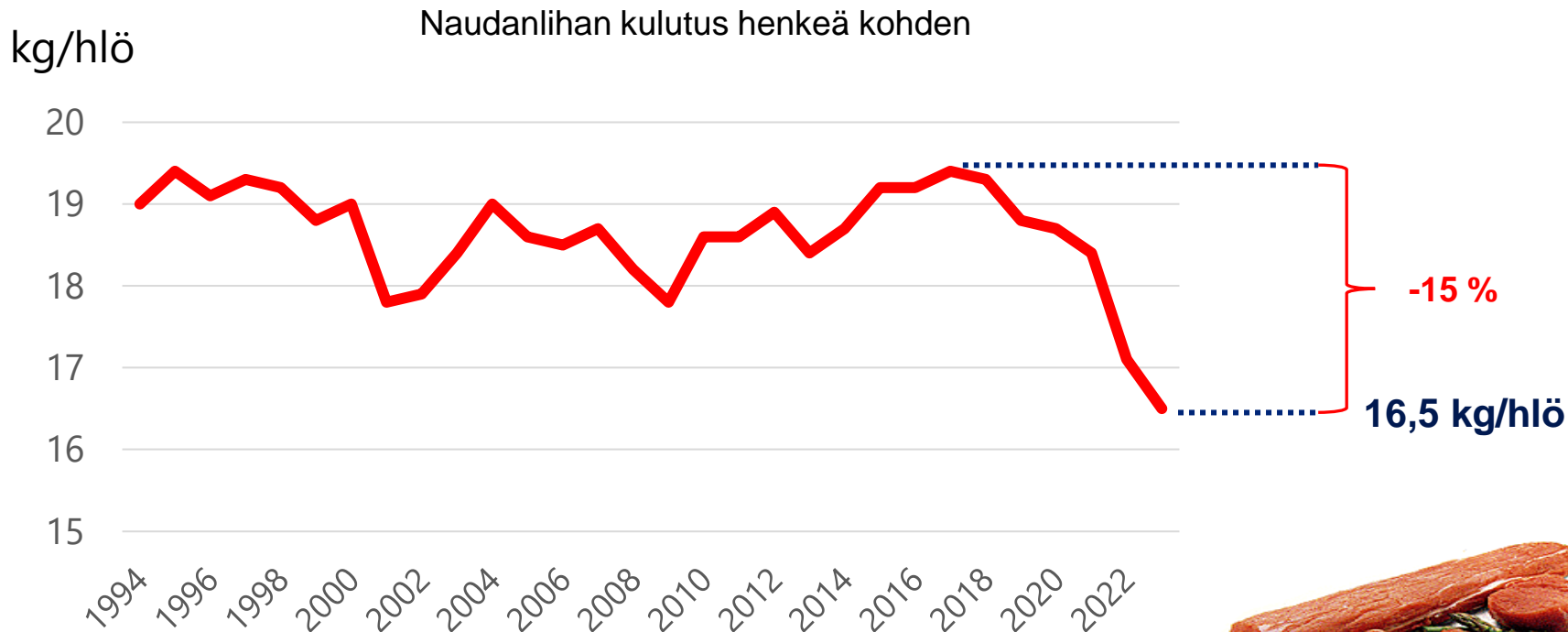
Naudanlihaa tuotetaan tänä vuonna runsaat 85 milj. kg, mikä on 2 % vähemmän kuin vuonna 2020

Naudanlihaa tuotetaan tänä vuonna runsaat 85 milj. kg, mikä on 2 % vähemmän kuin vuonna 2020

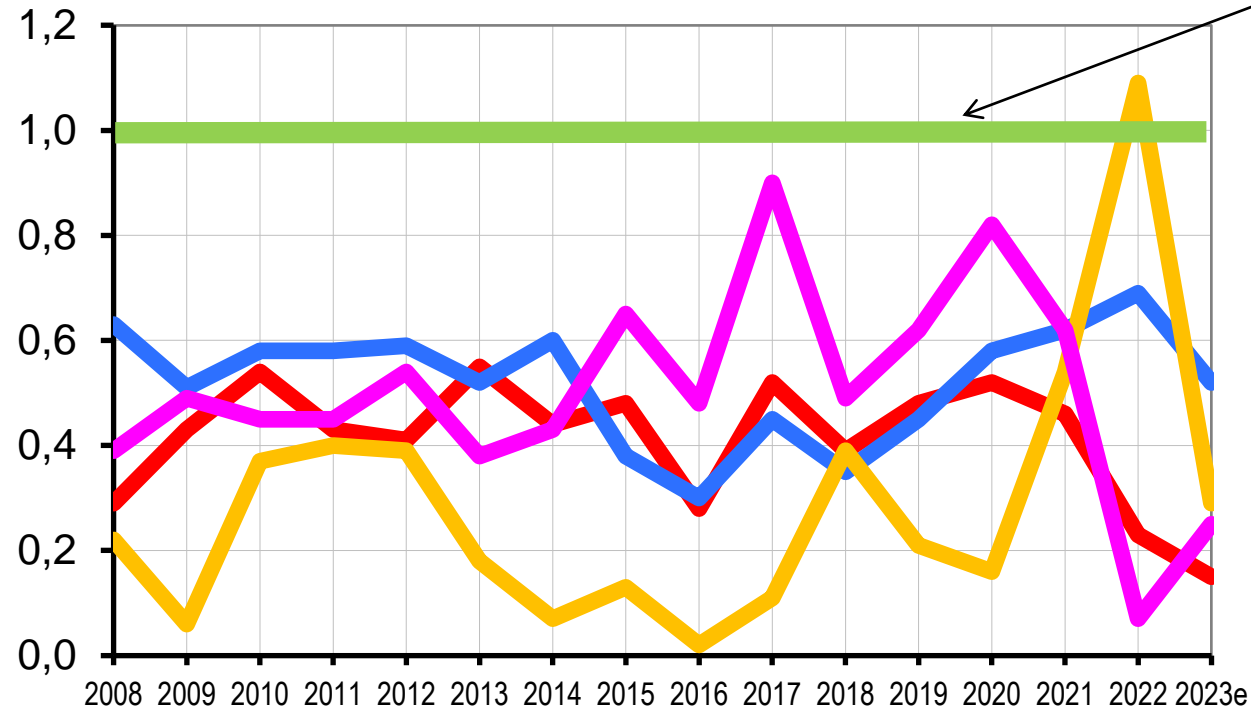

Naudanlihan kulutus henkeä kohden pysyi pitkään varsin vakaana, mutta on laskenut viime vuosina 15 %

Maitotilojen kannattavuus parantunut vuosina 2016-2022, mutta naudanlihatiloilla heikentynyt vuoden 2020 jälkeen

Kannattavuuskerroin

16 €/h tuntipalkka ja noin 4 %:n korko omalle pääomalle

Vilja- ja öljykasvitilat

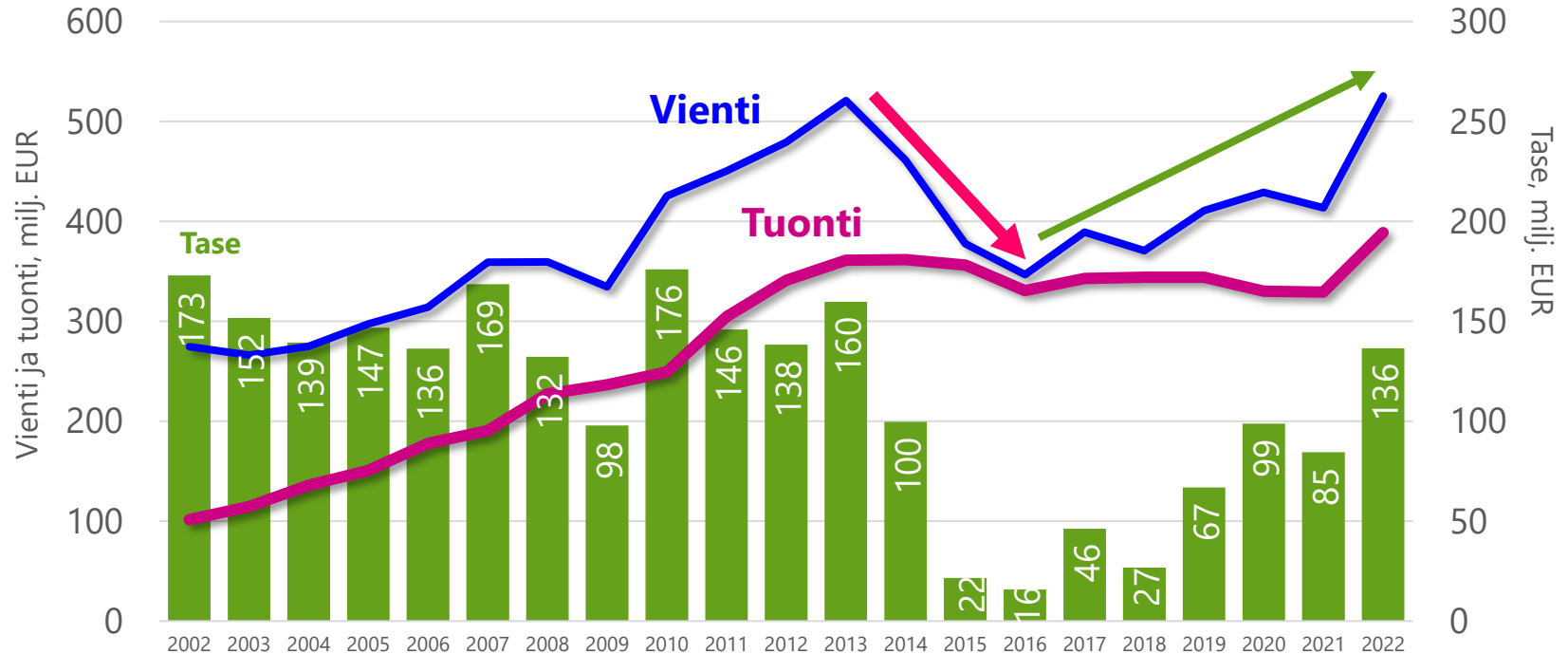
Lypsykarjatilat

Sikatilat

Naudanlihatilat

Maitotuotteiden kauppataase ei ole vieläkään täysin palautunut Venäjän viennin menetyksestä

Meijerituotteiden kauppataase Suomessa 2002–2022

Maidon- ja naudanlihantuotannon tulevaisuuden toimintaedellytyksiin vaikuttavat

(1) Markkinoiden kehitys

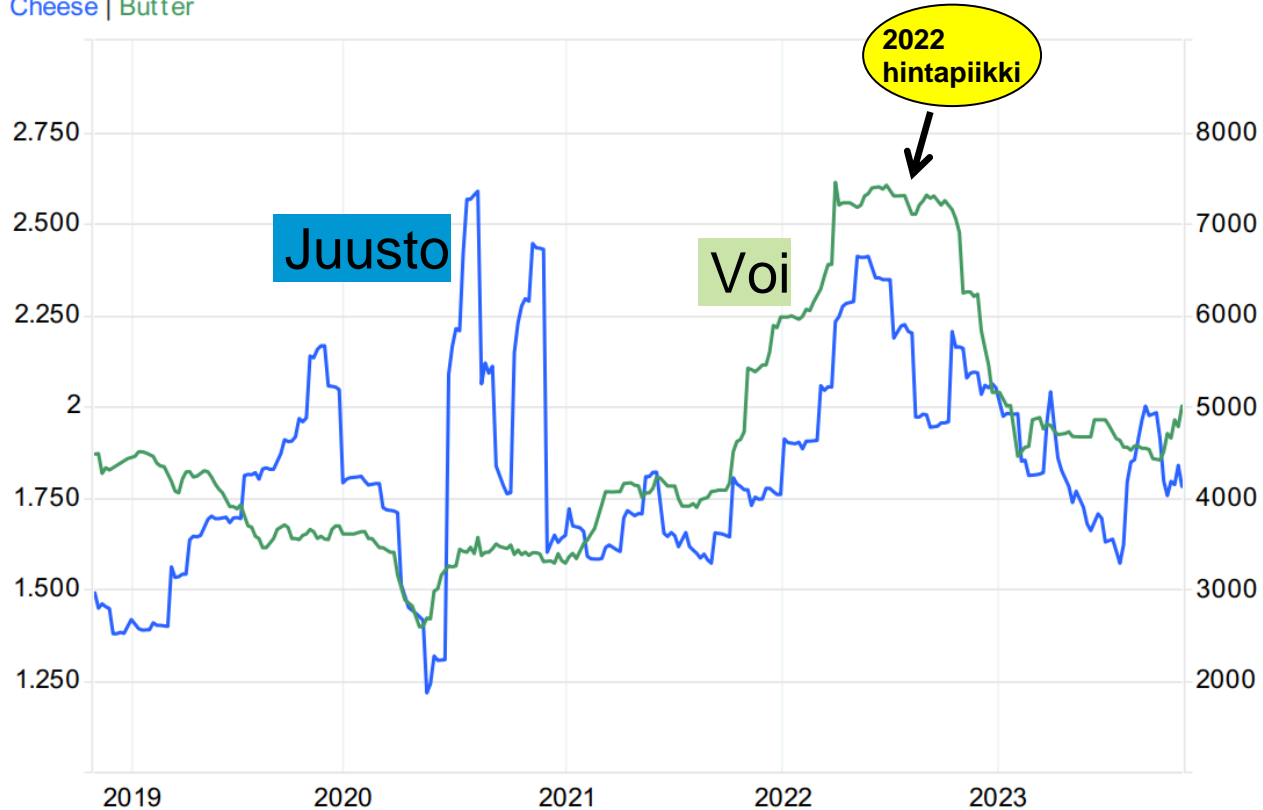
- Maataloustuotteiden globaali kysyntä ja tarjonta
- Kotimaan markkinat ja tuotantopanosten hintakehitys
 - Ruokaketjun rakenteet ja voimasuhteet
 - Kuluttajien muuttuvat preferenssit

(2) Poliitiikan kehitys

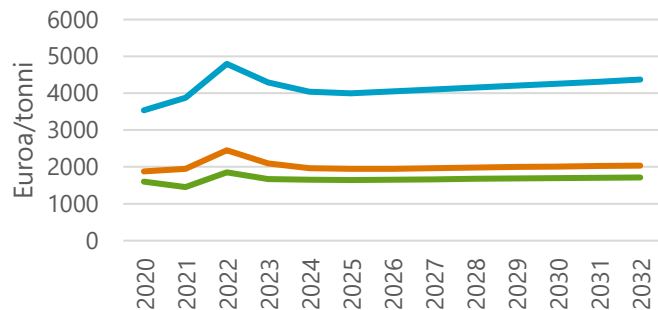
- Kauppapolitiikka (WTO) ja EU:n vapaakauppasopimukset
 - EU:n maatalouspolitiikka ja kansallisen politiikan liikkumavara
 - EU:n ympäristö-, ilmasto- ja energiapolitiikka

Maailman maitomarkkinoilla koettu suuria hintavaihteluita

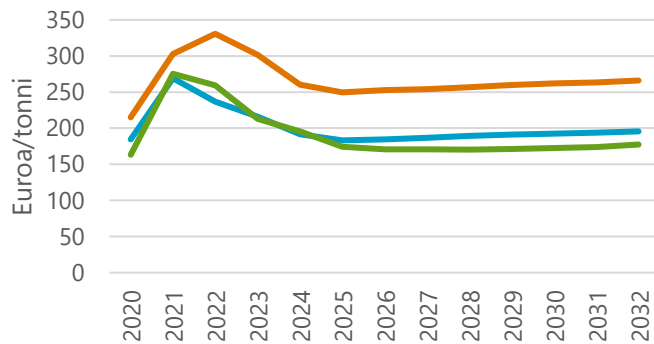
Cheese | Butter

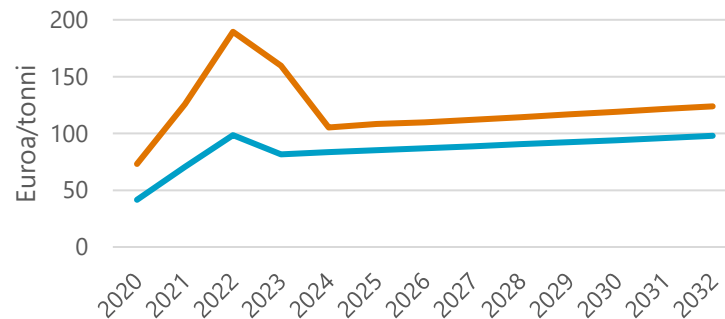
OECD-FAO 2023: Poikkeuksellisten vuosien jälkeen palataan normaaliin?

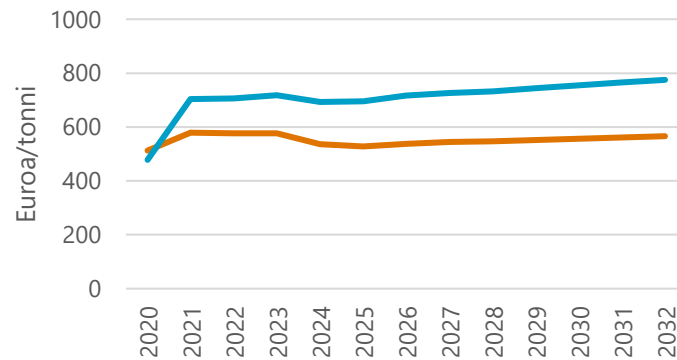
— Siipikarjanliha — Naudanliha — Sianliha

— Vehnä — Muut viljat — Palkokasvit

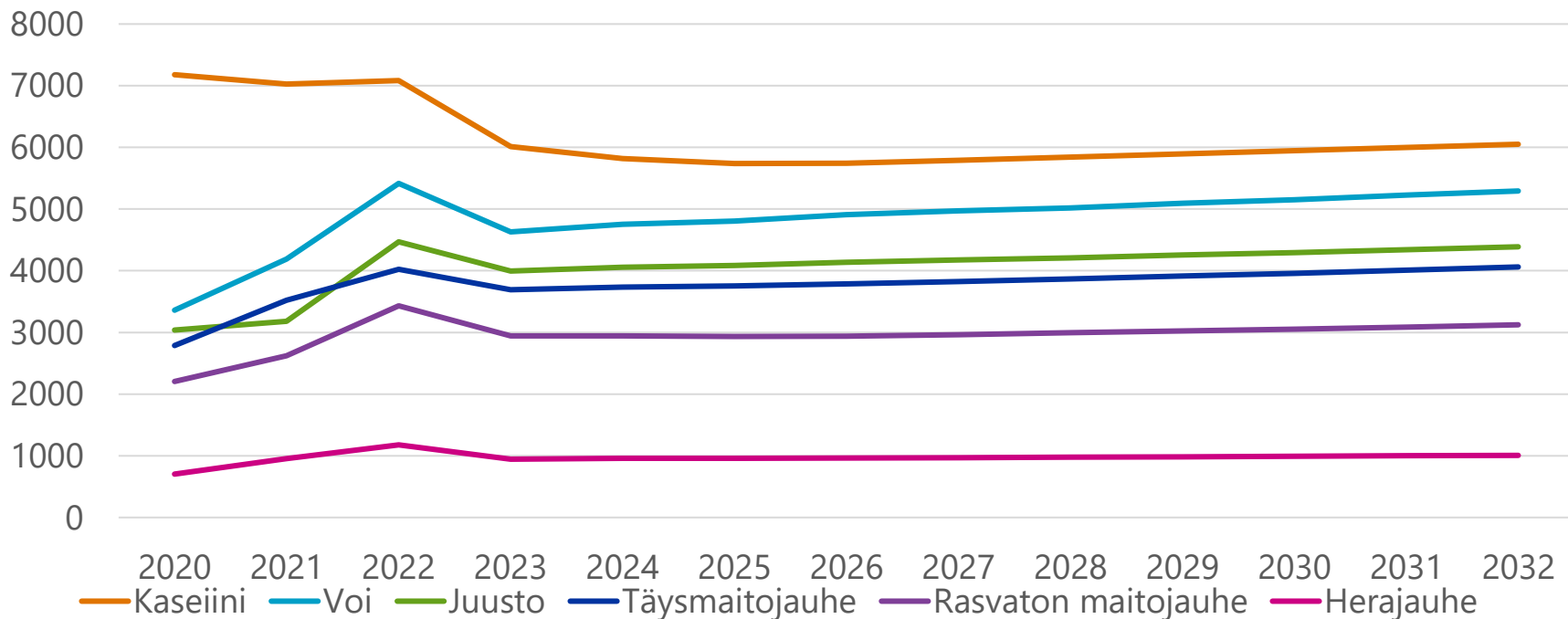
— fertiliser — oil

— Soija — Öljykasvit

OECD-FAO 2023: Maitotuotteiden hinnat laskevat 2023-2024, mutta jäävät vuosia 2020-2021 korkeammalle tasolle

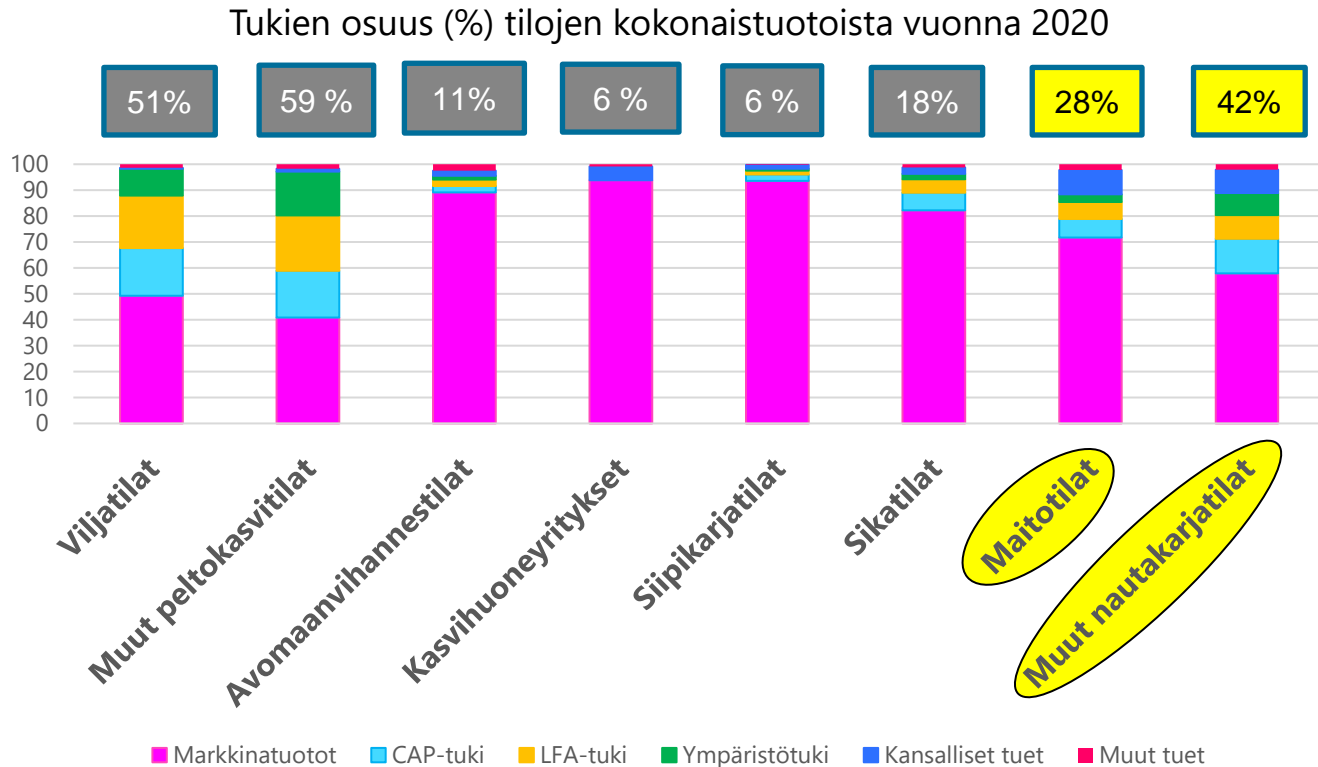
Euroa/tonni

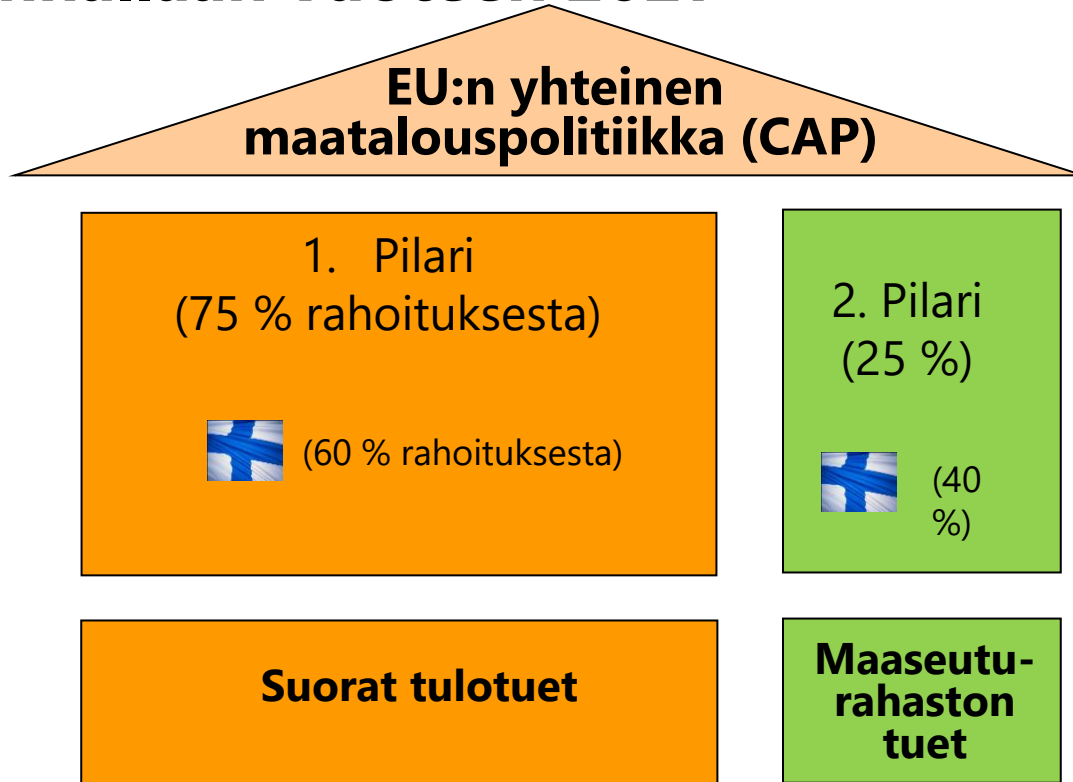
Maito- ja naudatilojenkin on silti varauduttava kasvaviin markkina- ja satoriskeihin

- muuttuvat tuottaja- ja tuotantopanosten hinnat ovat maatalousyrittäjälle merkittävä markkinariski
 - tuottajan vaikutusmahdollisuudet hintoihin ovat vähäiset
 - hintamuutosten suuntaa ja varsinkaan suuruutta on vaikea ennustaa
 - hintavaihteluihin voi kuitenkin varautua ennalta
 - maatalousyrittäjän tärkeää selvittää itselleen esim. omat tuotantokustannukset
- markkinariskeiltä suojautuminen on olennainen osa normaalia maatilan toimintaa
 - riskit lisääntyneet merkittävästi liiketoiminnan kasvun myötä
 - hintasuojausta voi tehdä kiinteähintaisilla tuotantosopimuksilla, hintajohdannaisilla (futuurisopimuksilla tai optioilla), indeksisopimukset, verotukselliset keinot
 - tavoitteena vakauttaa myytävien tuotteiden ja ostopanosten hinnat kannattavuuden turvaavalle tasolle

Tukituottojen merkitys on nautakarjatiloilta merkittävä

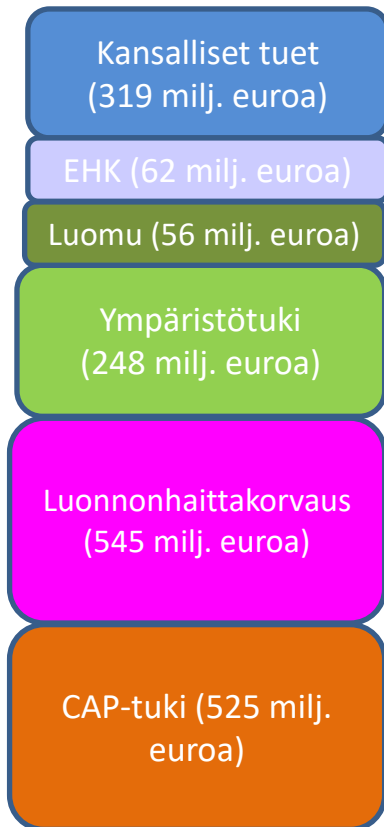

EU:n maatalouspolitiikan rakenne ja sisältö säilyy ennallaan vuoteen 2027

Maataloustuen tasoon ei Suomessa isoja muutoksia

2020: 1 755 milj. euroa

Kotieläintuet +20 milj. euroa

Eläinten hyvinv. tuki +12 milj. euroa

Luomutuki +20 milj. euroa

Ympäristötuki -45 milj. €

Kotieläinikorotus -48 milj. €

Vihreä arkitehtuuri

* Ehdollisuusvaatimukset

* Ekojärjestelmät +86 milj. euroa

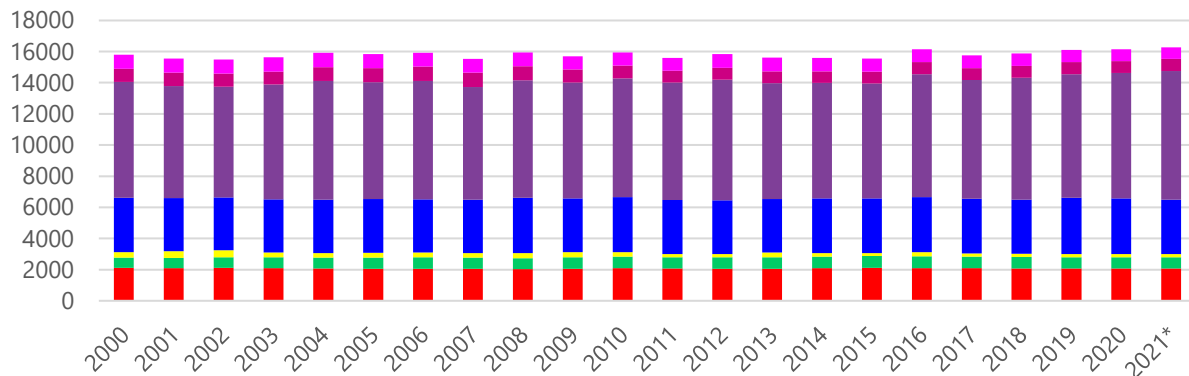
- Nuorten viljelijöiden tuki +13 milj. €
- Uudelleenjakotuki +16 milj. €
- Tuotantoon sidotut tuet ennallaan

2023-27: 1 730 milj. euroa

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen vaatii maataloudelta jatkossa merkittäviä muutoksia

Maatalouden khk-päästöt (ml. maankäyttö) 2000-2020 (CO2 ekv)

Maankäytön osuus maatalouden khk-päästöistä yli 77% vuonna 2021

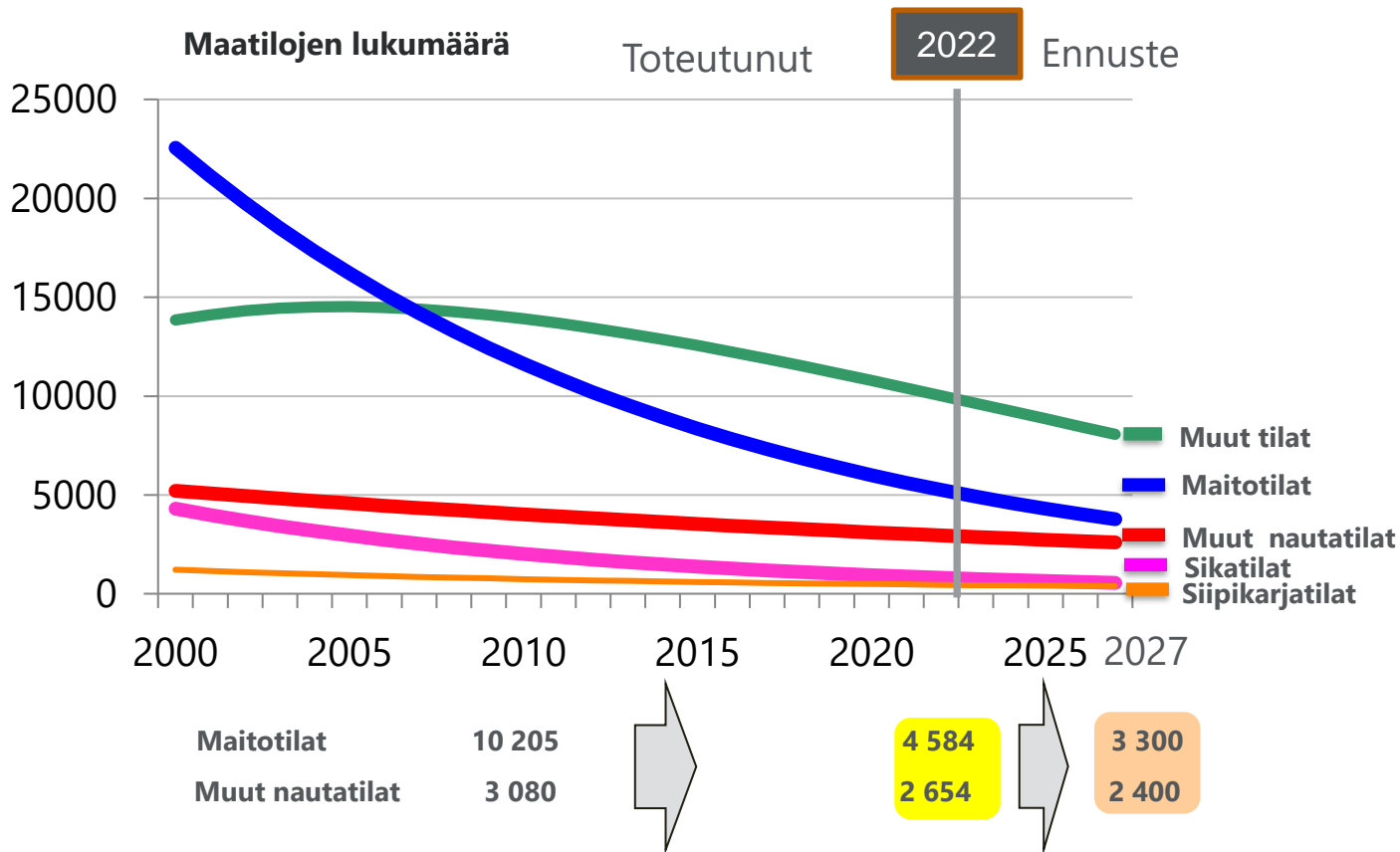
- Kotieläinten ruoansulatus
- Lannankäsittely
- Kalkitus & urean levitys
- Maatalousmaat (N2O)
- Viljelysmaa (CO2)
- Ruohikkoalueet (CO2)
- Maatalouden energiakäyttö

Maatalouden khk-päästöjen kehitys ollut vakaata 2000-luvulla → nykyohjauksella ei ole päästy alenevaan päästökehitykseen

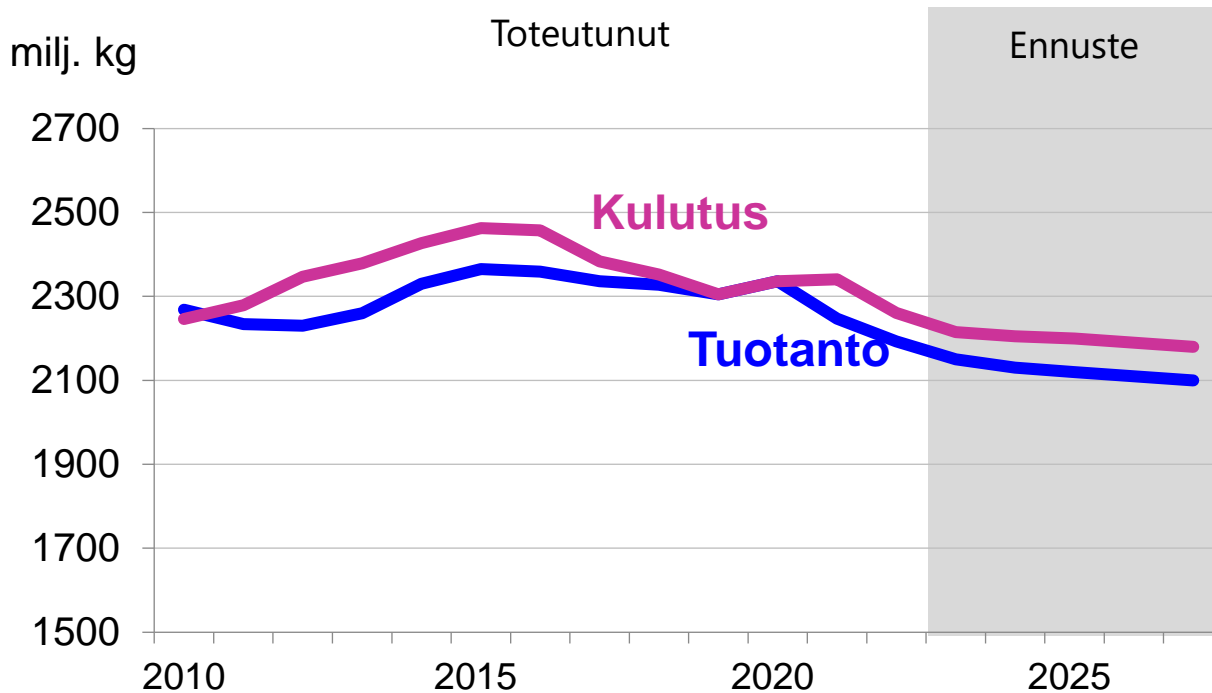
Maatalouden rakennekehitysnäkymät

vuoteen 2027

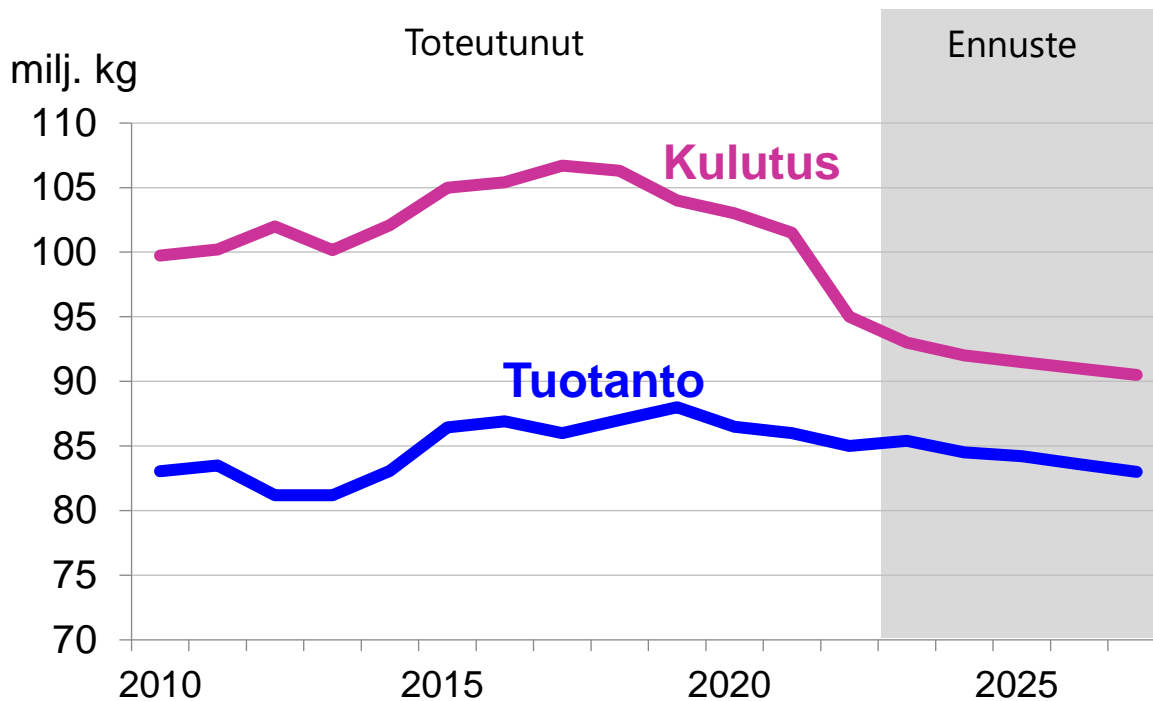

Maidon kulutuksen ja tuotannon kehitysnäkymät

vuoteen 2027

Naudanlihan kulutuksen ja tuotannon kehitysnäkymät vuoteen 2027

Suomalaisen maidon- ja naudanlihantuotannon kilpailukyky

VAHVUUDET <ul style="list-style-type: none">▪ terveet tuotannontekijät (esim. antibiootteja käytetään hyvin vähän)▪ ravinnekierto varsin terveellä pohjalla (eläintiheys pieni)▪ perustuu nurmirehuruokintaan (ei soijaa)▪ tuote- ja tuotanto-osaaminen (tutkimus- ja kehitystyö, laatuketjun hyvä hallinta)▪ kuluttajien vahva luottamus ketjuun▪ neuvotteluasema ketjussa	HEIKKOUEDET <ul style="list-style-type: none">▪ epäedulliset luonnonolosuhteet▪ pitkät etäisyydet, tuntemattomuus▪ heikko tilarakenne, korkeat tuotantokustannukset ja vaatimaton keskimääräinen kannattavuus▪ pienet kotimarkkinat (markkinoiden tehottomuus)▪ tuen suuri osuus alkutuotannon tulonmuodostuksessa
MAHDOLLISUUDET <ul style="list-style-type: none">▪ maitotuotteiden kysynnän vahvistuminen maailmalla▪ ruuan turvallisuus- ja ympäristökysymysten korostuminen▪ vienti uusille markkinoille, lisäarvotuotteet▪ erikoistuminen + uudet palvelut (terveys- ja hyvinvointikonsepti)	UHKAT <ul style="list-style-type: none">▪ panos- ja tuotehintojen voimakkaat ja äkilliset vaihtelut▪ maito- ja naudanlihatuotteiden kulutuksen laskun nopeutuminen▪ ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöt▪ ilmastopäästöjen hillinnän asettamat rajoitteet (erit. turvepellot)

Kiitos!

